gemeente Weststellingwerf

Zaaknummer: 0098254178
Documentnummer: 0098702021

Raadsvoorstel

ALGEMENE GEGEVENS	
Agendapunt	
Portefeuillehouder	Hanneke Zonderland
Griffier	0561-691**220**
BIJLAGEN	
Aantal bijlagen	2
Begrotingswijziging	
Stukken ter inzage	

ONDERWERP

regionale visie wonen welzijn en zorg Zuidoost Fryslan

REDEN VOORSTEL

☐ Kaderstellen
☐ Controleren
☐ Budget autoriseren
☐ Consulteren
X Vaststellen

B&W STELT DE RAAD VOOR OM

a. de Regionale visie wonen, zorg en welzijn Zuidoost Fryslân vast te stellen.

BIJLAGEN

1. Regionale visie wonen welzijn en zorg Zuid Oost Fryslan 0098702058

Bijlage 1a : woonzorganalyse 0098702063
Bijlage 1b Huisvestingopgave ouderen 0098702062

2. Reactienota 0098702361

Aan de gemeenteraad

INLEIDING

In Nederland staan we voor een aantal uitdagende vraagstukken op het gebied van wonen, zorg en welzijn. Niet alleen zijn er steeds meer ouderen. De gemiddelde levensverwachting stijgt ook. Er is daarmee sprake van dubbele vergrijzing. Voor deze ouderen geldt dat zij steeds vaker tot op hoge leeftijd zelfstandig wonen. Dit geldt ook voor andere groepen met een zorg- of ondersteuningsvraag, zoals mensen met een verstandelijke of lichamelijke beperking en mensen met psychische problemen. Zij blijven langer zelfstandig wonen of gaan sneller weer thuis wonen na een verblijf in een instelling. De behoefte aan een woning en woonomgeving die geschikt zijn voor (intensieve) zorg neemt daardoor toe. Naast druk op de beschikbare woonruimte, neemt ook de druk op hulp en ondersteuning toe. Dit is niet alleen merkbaar door te weinig personeelscapaciteit in de zorg. Ook de informele zorgwereld van mantelzorg staat onder druk. We moeten met minder mensen zorgdragen voor een groeiende groep zorgvragers.

Het rijk stuurt daarom op meer regie op de woonzorgopgave vanuit de overheid en stimuleert regio's en gemeenten om meer aandacht te hebben voor preventie en welzijn. Het Rijk heeft daarom een aantal programma's en wetsvoorstellen geformuleerd rondom wonen en zorg. In de (al gepubliceerde, maar nog niet aangenomen) 'Wet versterking regie op de volkshuisvesting' en de programma's 'Een thuis voor iedereen' en 'Wonen en zorg voor ouderen' is aandacht voor wonen met een zorg- of ondersteuningsvraag. Hieruit vloeit voort dat iedere gemeente twee jaar na ingang van de 'Wet versterking regie op de volkshuisvesting' een volkshuisvestingsprogramma moet opstellen, waar de visie wonen, zorg en welzijn in opgaat. Daarnaast regelt de wet dat elke gemeente een urgentieverordening moet opstellen met daarin de wettelijk verplicht aandachtsgroepen.

Op 13 februari 2023 hebben de Friese gemeenten het akkoord 'Samen voor Wonen en Zorg in Friesland' getekend. Daarin komen de gemeenten overeen dat gemeenten per regio een visie wonen, zorg en welzijn opstellen en hieraan gezamenlijk uitvoering geven in een uitvoeringsprogramma. In Zuidoost Fryslân pakken de gemeenten Heerenveen, Ooststellingwerf, Opsterland, Smallingerland en Weststellingwerf dit actief op. We zien namelijk een grote opgave op ons afkomen. Ouderen die wonen in het buitengebied kunnen niet als vanzelfsprekend thuis blijven wonen met een zorgvraag. En zogenoemde 'aandachtsgroepen' voor wie (weer) zelfstandig wonen extra moeilijkheden met zich meebrengt, zoals een inwoner met een psychische kwetsbaarheid die na verblijf in een beschermde woonomgeving weer zelfstandig gaat wonen, zullen ondanks problemen met personeelscapaciteit de juiste begeleiding moeten krijgen. Om in de toekomst ook voor deze inwoners een prettige woonomgeving te kunnen bieden, zullen we wonen, zorg en welzijn anders moeten organiseren. In de visie wonen, zorg en welzijn geven we aan wat wij als regio gaan doen om dit te organiseren. De visie wordt ter vaststelling voorgelegd aan de vijf gemeenteraden. Het uitvoeringsprogramma valt onder de bevoegdheid van het college en zal dan ook op een later moment aan het college ter vaststelling worden aangeboden. Eventuele financiële gevolgen die volgen uit het uitvoeringsprogramma zullen waar nodig wel worden getoetst aan de raad.

ARGUMENTEN

1.1. We hebben (boven)regionale afspraken gemaakt om te komen tot deze visie op wonen, welzijn en zorg.

In februari 2023 hebben de gemeenten het akkoord ‘Samen voor Wonen en Zorg in Friesland’ getekend. Daarin is overeengekomen dat we - per regio - een visie wonen, welzijn en zorg opstellen. En hieraan gezamenlijk uitvoering geven in een uitvoeringsprogramma. Daarnaast hebben we ook in de getekende woondeal zuidoost Fryslân (2022-2030) afgesproken om een regionale woonzorgvisie op te stellen. Via deze visie op wonen, welzijn en zorg van de gemeenten Heerenveen, Ooststellingwerf, Opsterland, Smallingerland en Weststellingwerf en samenwerkende partijen en organisaties, voldoen we aan deze (boven)regionale afspraken.

1.2 We zien grote opgaven op ons afkomen.

Zuidoost Friesland wordt geconfronteerd met vergrijzing. Ouderen worden steeds ouder en wonen langer thuis. Ook met een (zware) zorgvraag. Dat vraagt om geschikte woningen. Zorgpersoneel wordt steeds schaarser, net als de beschikbaarheid van mantelzorgers. We zullen de zorg anders moeten organiseren om ervoor te zorgen dat degene die het nodig heeft de zorg ook ontvangt. Met daaraan gekoppeld een opgave voor welzijn. We verwachten dat inwoners zelf meer met en voor elkaar gaan organiseren om de maatschappij draaiende te houden. In deze visie geven we aan wat we als regio gaan doen om dit te organiseren. Een gezamenlijke visie helpt bij het anticiperen op deze veranderingen door te zorgen voor de juiste voorzieningen (zoals zorggeschikte woningen, toegankelijke zorg en passende woonomstandigheden) voor een ouder wordende bevolking, zodat iedereen van goede zorg en een comfortabele woonomgeving kan blijven genieten.

1.3 Een gezamenlijke visie betekent ook commitment om gezamenlijk aan de slag te gaan.

Het is niet alleen een gemeentelijke visie. Relevante stakeholders zoals huurdersverenigingen, woningcorporaties, welzijnsorganisatie, zorgorganisaties, ouderenbonden, adviesraden etc. hebben hun aandeel geleverd in de totstandkoming. Door krachten te bundelen scheppen we kaders om zo lang mogelijk thuis wonen mogelijk te maken. Door een gezamenlijke visie vast te stellen, kunnen alle partijen dezelfde doelstellingen en werkwijzen hanteren. Dit voorkomt versnippering van beleid en zorgt voor een meer gecoördineerde en gestroomlijnde uitvoering, waardoor de impact van de ingezette middelen groter is. Een volgende stap is het opstellen van een uitvoeringsprogramma horend bij deze visie.

1.4 We voldoen hiermee aan de wettelijke verplichting vanuit de (aanstaande) ‘wet versterking regie Volkshuisvesting’.

Het Rijk stuurt op meer regie op de woon(zorg)opgave. In de (al gepubliceerde, maar nog niet aangenomen) ‘Wet versterking regie op de volkshuisvesting’ en de Rijksprogramma’s ‘Een thuis voor iedereen’ en ‘Wonen en Zorg voor ouderen’ is uitvoerige aandacht voor wonen in combinatie met een zorg- of ondersteuningsvraag. Uit het wetsvoorstel vloeit voort dat iedere gemeente twee jaar na ingang van de wet een volkshuisvestingsprogramma opstelt met daarin een integrale afweging voor verschillende doelgroepen. Deze wet wordt naar verwachting juli 2025 aangenomen.

In deze visie besteden we aandacht aan de aandachtsgroepen: ouderen, mensen met een beperking of psychische kwetsbaarheid en uitstromers uit instellingen. Daarnaast regelt dit wetsvoorstel dat elke gemeente een urgentieverordening opstelt met daarin de wettelijk verplichte aandachtsgroepen. Daarvoor loopt een apart provinciaal proces. Op deze manier komen na enige tijd alle doelgroepen op de woningmarkt in het volkshuisvestingprogramma aan de orde.

KANTTEKENINGEN

1.1 Deze visie is niet het (enige) antwoord op de houdbaarheidsvraagstukken die er spelen binnen de zorg.

Zoals onder argument 1.2 staat werken we samen met allerlei partijen en organisaties. Voor de uitvoering zijn we mede afhankelijk van de inzet van deze partijen. Personeelstekort in de Wet langdurige zorg is bijvoorbeeld een domein waarin onze invloedssfeer beperkt is. Met Domein Overstijgende Samenwerking en een eensluidend accommodatiebeleid, inkoop van Wmo voorzieningen, het versterken van welzijn in de dorpen en ‘de juiste woningen in de juiste dorpen’ proberen we de samenhang tussen de beleidsvelden en domeinen te bewaken.

1.2 De visie werken we uit in een lokaal uitvoeringsprogramma.

Hierin staat per opgave met welke maatregelen en activiteiten in de periode tot en met 2030 concreet vorm wordt gegeven aan de doelen die worden beschreven in de visie. We werken daarbij uit welke partijen verantwoordelijk en betrokken zijn, wat het tijdspad is en wat het beoogde resultaat is. Het uitvoeringsprogramma valt onder de bevoegdheid van het college en zal dan ook op een later moment aan het college ter vaststelling worden aangeboden. Dit maakt dat benodigde investeringen, zowel financieel als in termen van tijd en personeel, nog niet uitgewerkt zijn.

Risico’s

Indien benodigde financiële middelen voor uitvoering van de in het uitvoeringsprogramma opgenomen acties niet vrijgemaakt (kunnen) worden, werkt dit vertragend voor de realisatie van de beschreven doelen en de bijbehorende maatregelen.

Wettelijk of beleidskader

Zie de inleiding van dit voorstel en hoofdstuk 2 van de visie.

Overwogen scenario’s

De visie wonen, zorg en welzijn bevat op pagina 20 de huidige en toekomstige situatie voor het woonzorglandschap wanneer we geen acties nemen. Wanneer we niks doen zal de zorgvraag tussen 2020 en 2040 verdubbelen, terwijl de capaciteit aan verpleeghuizen niet mag groeien. Door personeelskrapte ontvangen veel ouderen met een zorgvraag dan onvoldoende zorg. In verband met efficiënte personeelsinzet is verpleegzorg alleen te ontvangen op een paar geconcentreerde plekken. Ouden zijn daardoor genoodzaakt om te vertrekken uit hun (sociale) omgeving. De visie bevat speerpunten om dit te voorkomen. Doordat welzijn, ontmoeten en zorgen voor elkaar de basis zijn kunnen we organiseren dat ouderen langer in hun sociale context kunnen blijven. Door geclusterde woonvormen die verspreid over de gemeente staan, wordt het langer thuis wonen nog langer gefaciliteerd. Ook voor mensen met een intensieve zorgvraag (Wlz).

AANPAK/UITVOERING
De visie is tot stand gekomen na zorgvuldige participatie van zorg- en welzijnspartijen, woningcorporaties, ontwikkelaars en bouwers. In november 2023 is dit traject gestart met een bestuurlijke 24-uurs kick-off waarin verwachtingen en wensen zijn uitgesproken. Vervolgens heeft is er in maart een webinar voor raadsleden plaatsgevonden om hen mee te nemen in het te doorlopen proces. In de maanden daarna zijn er op regioniveau diverse themabijeenkomsten georganiseerd, bijvoorbeeld over vastgoedinvesteringen en beschermd wonen. Aanvullend is er op gemeenteniveau een bijeenkomst georganiseerd waarbij lokale stakeholders konden reflecteren op de visie en daarnaast input konden leveren voor het uitvoeringsprogramma. In oktober 2024 heeft er afsluitend opnieuw een bestuurlijke sessie plaatsgevonden. Hier is de regionale visie gepresenteerd en zijn de laatste dilemma's besproken. Al deze bijeenkomsten samen hebben waardevolle input geleverd en is verwerkt in een conceptvisie. Alle stakeholders die bij de bestuurlijke bijeenkomst van oktober 2024 aanwezig waren zijn in de gelegenheid gesteld om een reflectie te geven op de conceptvisie. De reflecties en onze reactie daarop zijn openomen in een reactienota als bijlage bij dit voorstel.

Uitvoering

In de visie wonen, zorg en welzijn vindt een nadere uitwerking van de ambitie plaats aan de hand van vier opgaven. Per opgave wordt nader beschreven op welke wijze in de komende jaren invulling wordt gegeven aan deze opgave. Hierbij gaat het om de volgende vier opgaven voor wonen, zorg en welzijn:

1. Versterken van de Mienskip
2. Toekomstbestendig woonzorglandschap
3. Langer of weer zelfstandig thuiswonen
4. Opvang en uitstroom aandachtsgroepen

De visie wordt verder uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma, waarin per opgave wordt geschreven met welke maatregelen en activiteiten in de periode tot en met 2030 concreet vorm wordt gegeven aan de doelen die worden beschreven in de visie. We werken daarbij uit welke partijen verantwoordelijk en betrokken zijn, wat het tijdspad is en wat het beoogde resultaat is. Het uitvoeringsprogramma valt onder de bevoegdheid van het college en zal dan ook op een later moment aan het college ter vaststelling worden aangeboden.

Fatale termijn

Er is geen fatale termijn. Bij voorkeurbehandeling van de visie wonen, zorg en welzijn in de raadsvergadering van mei, zodat besluitvorming gelijkloopt met de vier andere gemeenten in de regio.

COMMUNICATIE
De communicatie rondom het ondertekenen van de visie wordt centraal afgestemd

DUURZAAMHEID
nvt

KOSTEN, OPBRENGSTEN EN DEKKING
Met de visie wonen, zorg en welzijn worden geen additionele financiële middelen gevraagd. Het nader uit te werken en door het college vast te stellen uitvoeringsprogramma bevat voorgenomen acties voor de komende jaren tot en met 2030. In de financiële paragraaf van het uitvoeringsprogramma geven we de huidige ambtelijke capaciteit en beschikbare budgetten voor wonen, zorg en welzijn voor de komende jaren weer. Ook maken we een inschatting van de benodigde financiën om het programma

uit te voeren. Indien blijkt dat er extra financiële middelen nodig zijn, dan leggen we dit via de reguliere begrotingscyclus ter besluitvorming voor aan de raad.

Burgemeester en Wethouders van Weststellingwerf,

de secretaris,	de burgemeester,
MUTTER	VAN DE NADORT

Zaaknummer: 0098254178

De raad van de gemeente Weststellingwerf;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

b e s l u i t

- de Regionale visie wonen, zorg en welzijn Zuidoost Fryslân vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van ,
de griffier, de voorzitter,